

MILOŠ MRAKOVIĆ, DUŠAN METIKOŠFakultet za fizičku kulturu
Sveučilišta u Zagrebu**RATKO KATIĆ**Filozofski fakultet u Zadru
OOUR Prirodoslovno-matematičkih znanosti
i studija odgojnih područja u Splitu

Izvorni znanstveni članak

UDC 301.15:796:378

Primljeno 12.4.1988.

Revidirano 17.1.1989.

**UTJECAJ KARAKTERISTIČNIH OBILJEŽJA SOCIJALNOG STATUSA
NA BAVLJENJE KINEZIOLOŠKIM AKTIVNOSTIMA**

socijalni status / sportska angažiranost / regresiona analiza.

Na uzorku od 148 djevojaka u dobi od 18-21 godine regresionom analizom ispitane su relacije između latentnih dimenzija socijalnog statusa i intenziteta bavljenja kineziološkim aktivnostima. Utvrđena je značajna, premda niska povezanost između regresora i kriterija, koja se mogla pripisati prije svega pozitivnom utjecaju društveno-političkog statusa roditelja i blagom negativnom utjecaju edukativnog statusa majke.

1. PROBLEM

Bez obzira na moguće izvjesne razlike u definiranju pojma socijalni status, on se uvijek može procijeniti kao neki konkretni skup mjerljivih obilježja, koji u određenoj konstelaciji drugih faktora razvoja ličnosti, posebno faktora okoline, utječe ne samo na orijentaciju pojedinca ka nekoj aktivnosti, nego i na intenzitet i trajanje aktivnosti, pa i na konačne efekte u formiranju ličnosti.

Problem ovog istraživanja ograničen je na samo jedan od brojnih mogućih problema i pravaca istraživanja i to na provjeru hipoteze o smjeru i veličini utjecaja najkarakterističnijih obilježja socijalnog statusa na intenzitet bavljenja kineziološkim aktivnostima. Za tako definiran problem eksperimentalnim nacrtom predviđeno je nekoliko važnijih ograničenja. Kao prvo autori su se opredijelili za hijerarhijski model socijalnog statusa zasnovanog na kibernetičkom tretiranju socijalnih pojava (Saksida i Petrović, 1972), u čijoj je osnovi konzistentan sistem tipičnih socijalnih obilježja koja proizvode identičnu strukturu sekundarnih faktora. Zavisno o varijanti primijenjenog upitnika i faktorskoj soluciji javlja se različit broj primarnih faktora, kojima je moguće objasniti vrlo veliki opseg statusnih obilježja, i koji su utvrđeni u najvećem broju dosadašnjih istraživanja, provedenih uglavnom na uzorcima muškaraca iz populacije odraslog stanovništva Jugoslavije.

Druga bitna osnova u konstrukciji istraživanja bila je da se procjena bavljenja kineziološkim aktivnostima temelji na što je moguće objektivnijoj skali, kod koje nije važna vrsta

aktivnosti već intenzitet bavljenja aktivnošću. Konačno ograničenje odnosi se na uzorak ispitanika, pa je predviđeno da se istraživanje provede na uzorku odraslih žena iz razloga što je tih istraživanja relativno manje od sličnih istraživanja kod muškaraca.

Dosadašnja istraživanja provedena mahom na muškoj populaciji (Gredelj, Hošek, Momirović, Tarbuk, Petrović, 1973, Petrović, Gredelj, 1974; Petrović, Hošek, 1974, 1986; Hošek, 1979, 1987....) pokazala su da socijalni status, pod vidom socijalizacijskog, institucionalnog i sankcijskog subsistema, ima značajni utjecaj na bavljenje tjelesnim vježbanjem muške djece i da položaj roditelja na stratifikacijskim dimenzijama bitno utječe ne samo na ukupnu angažiranost, nego i vrstu sportske djelatnosti.

Prema tome svrha ovog rada je da se poveća fundus informacija o utjecaju socijalnog statusa na bavljenje kineziološkim aktivnostima uzorka žena, što može biti korisno u cilju generalizacije rezultata, ali i u definiranju mjera kojima bi se dugoročnijom društvenom politikom utjecalo na ona socijalna obilježja koja doprinose bavljenju tjelesnim vježbanjem.

2. METODE

Uzorak od 148 ispitanika izveden je iz populacije studentica nastavnčkih fakulteta prve i druge godine studija u dobi od 18 do 21 godine.

1 Vidi u: K.Petrović, i A.Hošek: Prilozi za sociologiju sporta. Fakultet za fizičku kulturu, Zagreb, 1986, str. 432.

Socijalni status ispitan je modificiranim testom DS-2, koji se razlikuje samo u jednom pitanju u odnosu na redukciju istog teksta, a koju je učinio Wolf, B. (1974)¹, na temelju izvornog testa DS-2 Saksida i suradnika (1972). Iako je broj pitanja modificiranog testa manji, rezultati dosadašnjih istraživanja pokazali su da se skraćanjem ne narušava bitno fenomenološki model socijalne stratifikacije pod vidom egzistencije socijalizacijskog, institucionalnog i sankcijskog sustava².

Skraćenice varijabli označavaju: 1. naobrazbu subjekta (SKV), 2. karakteristike mjesta u kojem je subjekt proveo djetinstvo (SMD), 3. karakteristike mjesta u kojem subjekt sada živi (SMS), 4. uspjeh subjekta u posljednjoj godini školovanja (SUS), 5. članstvo subjekta u SKJ (SSK), 6. funkcija subjekta u organima radničkog samoupravljanja (SSA), 7. funkcija subjekta u SSO i SSRN (SSO), 8. naobrazba oca (OKV), 9. kvalifikacija oca (OPKV), 10. karakteristike mjesta očevog djetinjstva (QMD), 11. funkcija oca u organima radničkog samoupravljanja (OSA), 12. funkcija oca u društveno-političkim zajednicama (OPZ), 13. članstvo oca u SKJ (OSK), 14. funkcija oca u sindikatu (OSO), 15. funkcija oca u sportskim organizacijama (OSPO), 16. naobrazba majke (MKV), 17. kvalifikacija majke (MKPV), 18. karakteristike mjesta majčinog djetinjstva (MMD), 19. funkcija majke u organima radničkog samoupravljanja (MSA), 20. funkcija majke u društveno-političkim zajednicama (MPZ), 21. članstvo majke u SKJ (MSK), 22. funkcija majke u sindikatu (MSO), 23. godišnji prihod domaćinstva (DMP), 24. posjedovanje televizora (DTV), 25. posjedovanje automobila (DA), 26. posjedovanje vikendice (DV), 27. posjedovanje telefona (DT), 28. posjedovanje stroja za pranje rublja (DS), 29. posjedovanje frižidera (DF), 30. posjedovanje plinskog ili električnog štednjaka (DŠ)

Intenzitet bavljenja kineziološkim aktivnostima procijenjen je pomoću skale K-2 (Mraković, 1962), koja je u svim dosadašnjim istraživanjima pokazala zadovoljavajuće metrijske karakteristike³.

Da bi se ostvarila svrha ovog rada, podaci o socijalnom statusu obrađeni su komponentnom faktorskom analizom, pri čemu su značajne dimenzije, čiji je broj određen PB kriterijem (Štalc, Momirović, 1971), transformirane u orthoblique soluciju. Odnosi između tako dobivenih faktora, tretiranih kao prediktorski sustav i kriterija definiranog kao intenzitet bavljenja tjelesnim vježbanjem, utvrđeni su klasičnom regresionom analizom.

3. REZULTATI

3.1. Rezultati faktorske analize

Prema PB kriteriju izolirano je ukupno 6 značajnih latentnih dimenzija koje iscrpljuju 50% zajedničkog varijabiliteta primjenjenog sistema mjera socijalnog statusa. U usporedbi s rezultatima istraživanja A. Hošek (1987), koje je također provedeno na uzorku ženske populacije gotovo iste dobi, dobiven je veći broj faktora nego što je u njenom slučaju proizveo PB kriterij (4 faktora) i Guttman-Kajserov kriterij (5 faktora). Unatoč primjeni "strogog" kriterija vjerojatno je došlo do hiperfaktorizacije, što je gotovo sigurno posljedica znatno veće homogenosti ovog uzorka ispitanica. Prema tome, realitet izoliranih dimenzija mora se promatrati s izvjesnim oprezom. No unatoč izraženoj rezervi struktura izoliranih faktora dosta je prepoznatljiva i interpretabilna.

Prvi faktor (bazični rezidencijalni status) odgovoran je za karakteristike mjesta iz kojeg potiču i ispitanica i njezini roditelji i u kojem ispitanica živi, odnosno za objektivne uvjete i okolnosti u kojima se odvijao, a i odvija se proces socijalizacije; drugi faktor (bazični ekonomski status) odgovoran je za onaj dio materijalnih dobara, koja spadaju u prosječni standard obitelji i smatraju se normalnom potrebom suvremenog čovjeka; treći faktor (društveno-politički status) odgovoran je za položaj pojedinca u različitim društveno-političkim organizacijama, prije svega u sindikatu i društveno-političkim zajednicama. Značajno ga definira i varijabla kojom se procjenjuje položaj oca u organima radničkog samoupravljanja kao i naobrazba ispitanice, čime je potvrđeno da je edukativni status mladih žena visoko povezan s društveno-političkim statusom; četvrti faktor je, u stvari, dual faktor koji definiraju isključivo naobrazba i kvalifikacija majke, pa se zato može nominirati kao edukativni status majke. Faktor je očito različit u odnosu na rezultate dosadašnjih istraživanja u kojima naobrazba i kvalifikacija oca, ispitanika i majke, a ne samo majke, sudjeluju u formiranju dimenzije definirane kao edukativni status; peti faktor (politička orijentacija) isključivo je odgovoran za članstvo u SKJ, kako ispitanice, tako i njezinih roditelja, a šesti faktor (životni stil ili viši ekonomski status) odgovoran je za višu razinu potrošačke kupovne moći što omogućuje posjedovanje dobara koja u našoj populaciji nisu uobičajena i svima lako dostupna.

Tabela 1. Vlastite vrijednosti (LAMDA) i njihova relativna kumulativna veličina (VARIJANCA %)

LAMDA	4.64	2.96	2.19	2.15	1.59	1.49
VARIJANCA (%)	15.46	25.35	32.66	39.82	45.11	50.07

² Karakteristike testa DS-2 opisane su u brojnim radovima. Dovoljna količina informacija nalazi se u K. Petrović i A. Hošek: Prilozi za sociologiju sporta, Fakultet za fizičku kulturu, Zagreb, 1986.

³ Detaljni opis testa K-2 također se nalazi u mnogim radovima. Vidi npr. Mraković, M.: Tjelesno vježbanje i delikvencija maloljetnika, Sportska tribina, Zagreb, 1971.

Tabela 2. Faktorska struktura varijabli socijalnog statusa (koordinate varijabli na faktore (A), koleracije varijabli s faktorima (F) i korelacije faktora (M)

	A						F					
	OBQ1	OBQ2	OBQ3	OBQ4	OBQ5	OBQ6	OBQ1	OBQ2	OBQ3	OBQ4	OBQ5	OBQ6
1 SKV	.03	-.03	.45	-.19	-.10	.06	.03	-.04	.43	-.15	-.02	.04
2 SMD	.79	.11	-.04	-.17	-.01	-.03	.75	.07	.03	.10	.13	.20
3 SMS	.73	.11	.14	-.00	-.17	-.31	.61	.04	.14	.05	-.04	-.09
4 SUS	.05	-.02	-.15	.14	.03	-.12	.04	-.03	-.15	.11	.01	-.08
5 SSK	-.17	.02	-.17	-.21	.75	.13	-.03	.03	-.03	-.07	.66	.14
6 SSA	.11	-.05	-.09	.02	.39	-.34	.08	-.10	-.04	.02	.33	-.24
7 SSO	-.09	.09	.08	-.12	.69	-.36	-.08	.03	.16	-.11	.59	-.27
8 OKV	.40	-.17	.01	.04	.33	.25	.57	-.19	.16	.29	.48	.44
9 OPKV	.33	-.17	.28	.03	.31	.18	.50	-.21	.41	.26	.49	.37
10 OMD	.80	-.09	-.13	-.10	-.01	.07	.79	-.12	-.03	.11	.13	.26
11 OSA	-.02	-.12	.50	-.06	.14	.37	.18	-.12	.58	.12	.31	.42
12 OPZ	-.31	-.06	.58	-.01	.04	.18	-.18	-.07	.58	.01	.13	.15
13 OSK	-.09	.01	.30	.30	.47	.14	.16	-.03	.43	.43	.60	.33
14 OSO	.01	.00	.70	.24	-.06	-.17	.08	-.07	.68	.22	.11	-.02
15 OSPO	.43	-.08	.22	-.28	-.01	.17	.44	-.09	.28	-.10	.11	.24
16 MKV	-.09	.01	-.05	.97	-.04	-.00	.13	-.03	-.01	.93	.13	.25
17 MPKV	-.06	.01	-.02	.97	-.01	-.01	.16	-.05	.04	.94	.17	.26
18 MMD	.63	-.09	-.18	.25	.00	.11	.71	-.12	-.07	.43	.18	.35
19 MSA	.39	.11	.17	.25	.16	-.25	.42	.03	.22	.31	.27	.01
20 MPZ	.21	.20	.34	-.13	-.13	-.20	.12	.16	.29	-.15	-.08	-.14
21 MSK	.01	.03	-.12	.08	.42	-.04	.09	.01	-.03	.14	.40	.06
22 MSO	.01	.08	.56	.05	-.05	-.26	-.01	.03	.52	-.01	.03	-.18
23 DMP	.17	-.03	.01	.39	.04	.33	.37	-.04	.11	.54	.22	.51
24 DTV	.00	.15	.05	-.05	.03	.63	.19	.20	.12	.14	.14	.64
25 DA	-.12	.09	-.01	-.05	.01	.73	.09	.16	.06	.14	.10	.69
26 DV	.20	-.03	-.05	.10	-.15	.51	.35	.01	.01	.28	.01	.57
27 DT	.32	.52	-.02	.06	.25	.20	.42	.50	.06	.22	.34	.41
28 DS	-.05	.85	.01	-.02	-.13	.13	-.09	.87	-.06	-.07	-.16	.16
29 DF	-.01	.89	-.03	-.00	.02	-.04	-.08	.89	-.09	-.07	-.04	.03
30 DŠ	-.08	.93	.02	.01	.04	-.02	-.13	.93	-.04	-.07	-.02	.05

	OBQ1	OBQ2	OBQ3	OBQ4	OBQ5	OBQ6
OBQ1	1.00	-.06	.11	.24	.22	.31
OBQ2		1.00	-.06	-.06	-.05	.08
OBQ3			1.00	.06	.21	.12
OBQ4				1.00	.20	.31
OBQ5					1.00	.19
OBQ6						1.00

Tabela 3. REGRESIONA ANALIZA ANGAŽIRANOSTI KINEZIOLOŠKIM AKTIVNOSTIMA U LATENTNOM PROSTORU SOCIJALNOG STATUSA

NAME	R	Q(R)	Part-R	Beta	P	Sigma-B	Q(beta)	F(beta)
OBQ1	.17	.04	.12	.13	2.09	.08	.14	.45
OBQ2	-.11	.17	-.11	-.11	1.22	.08	.17	-.30
OBQ3	.28	.00	.25	.25	6.86	.08	.00	.75
OBQ4	-.08	.36	-.17	-.28	1.33	.08	.04	-.20
OBQ5	.11	.17	.04	.04	.45	.08	.64	.31
OBQ6	.15	.08	.13	.13	1.92	.09	.13	.40
	Delta	RO	Sigma-d	F	DF1	DF2	Q	
	14	.37	.93	3.81	6	142	.00	

Za daljnje razmatranje rezultata ovog istraživanja važno je uočiti da izolirane dimenzije nose znatnu količinu nezavisnih informacija, što znači da je potencijalna prognostička moć ovog prediktorskog sistema značajna (tabela 1-M). Posebno je uočljivo da je bazični ekonomski status ortogonalan na sve ostale izolirane dimenzije. Obzirom na karakteristike uzorka ispitanica to se moglo i očekivati, jer je bazični ekonomski status u ovom slučaju praktički nultog varijabiliteta. S druge strane najveće veze s ostalim izoliranim faktorima ima životni stil (šesti faktor), koji, izgleda, najviše utječe na ukupnu socijalnu diferencijaciju, tj. na ukupni varijabilitet socijalnih razlika.

3.2. Rezultati regresione analize

Socijalni status ima relativno mali, premda statistički značajan utjecaj na bavljenje kineziološkim aktivnostima, kada je riječ o ženskoj populaciji - studenticama koje su se pretežno opredijelile za budući poziv odgajatelja ili nastavnika razredne nastave. Tek 14% zajedničkog varijabiliteta faktora socijalnog statusa i skale angažiranosti kineziološkim aktivnostima (tabela 3) govori da je bavljenje tjelesnim vježbanjem žena još uvijek izvan većeg utjecaja socijalnih obilježja. Gotovo iste vrijednosti koeficijenta multiple korelacije dobivene su istom metodom i na uzorku muškaraca (Hošek, 1987), premda je prediktorski sistem socijalnog statusa analiziran u manifestnom prostoru.

Utjecaj socijalnih obilježja na bavljenje tjelesnim vježbanjem žena očito je bipolarnog karaktera. U strukturi regresijskog faktora (F-BETA) jasna je definicija polova linearne kombinacije faktora socijalnog statusa. Pozitivni pol definira veći broj faktora, nego negativni pol, a i vrijednosti ortogonalnih projekcija na regresijski faktor su numerički većih vrijednosti na pozitivnom nego na negativnom polu. Svojom veličinom osobito se izdvaja

treći faktor, interpretiran kao društveno-politički status, koji jedini ima i statistički značajan parcijalni regresijski doprinos objašnjavanju kriterija na razini od .01. Prema tome, u strukturi pozitivnih utjecaja dimenzija socijalnog statusa društveno-politički status dominantno utječe na bavljenje tjelesnim vježbanjem kod žena. U osnovi ove dimenzije je naglašena aktivnost roditelja, posebno oca, u raznim društveno-političkim organizacijama i organima. Visoka je vjerojatnost da pripadnost roditelja navedenim organizacijama i organima utječe na njihovu vrijednosnu orijentaciju, tj. da pripadnost tom segmentu institucionalnog subsistema podrazumijeva prihvaćanje općih društvenih vrijednosti, pa i tjelesnog vježbanja kao djelatnosti od posebnog društvenog interesa. Očito je da takva orijentacija roditelja, bez obzira koliko je ona svjesna, a koliko politički nametnuta, pozitivno utječe na bavljenje njihove djece kineziološkim aktivnostima.

Navedenom utjecaju treba pridružiti i pozitivan utjecaj prvog, šestog i petog faktora, koji u interakciji s trećim faktorom doprinose bavljenju tjelesnim vježbanjem. Riječ je, zapravo, još o utjecaju bazičnog rezidencijalnog statusa, višeg ekonomskog statusa ili životnog stila i političke orijentacije na bavljenje kineziološkim aktivnostima. Sva ta tri socijalna obilježja sublimiraju stečeni sistem vrednota, formiran u određenoj socijalnoj sredini, posebno u djetinjstvu, ali i aktualni viši ekonomski, pa i politički status koji realno dopušta pozitivan stav prema bavljenju kineziološkim aktivnostima. Ako je, dakle, pojedinac proveo djetinjstvo u povoljnom obrazovnom i kulturnom okruženju, te ako se politička orijentacija shvati kao specifičan, u osnovi progresivan sistem vrijednosti i, konačno, ako je ekonomski status na višoj razini, treba očekivati i veće učešće žena u kineziološkim aktivnostima.

S druge strane, iako su negativne saturacije drugog i četvrtog faktora sa regresijskim faktorom numerički manje od faktora na pozitivnom polu, posebno je interesantan

parcijalni doprinos četvrtog faktora (edukativni status majke) koji ima drugu po veličini parcijalnu korelaciju i parcijalni regresijski koeficijent, a koji je, osim toga, uz treći faktor, jedini statistički značajan na razini .05. Obzirom da je edukativni status majke u relativno pristojnim vezama s ostalim faktorima, a da mu je izravna veza s kriterijem praktički nulta, dok su parcijalna korelacija i regresijski koeficijent statistički značajni, očigledno se radi o supresorskom fenomenu. To praktički znači da je negativni utjecaj edukativnog statusa majke vidljiv samo kada se neutralizira utjecaj svih ostalih faktora. Drugim riječima, u realnosti je utjecaj edukativnog statusa majke na bavljenje kineziološkim aktivnostima njihove ženske djece neutralan, dok bi u slučajevima izjednačenosti svih ostalih izoliranih socijalnih dimenzija taj utjecaj bio značajno negativan.

Premda bazični ekonomski status nema statistički značajan parcijalan doprinos u objašnjavanju kriterija, indikativan je neznatna negativna veza tog faktora s bavljenjem tjelesnim vježbanjem u strukturi regresijskog faktora. Prema tome, što je niži osnovni standard roditelja tj., što je manja šansa podmirenja osnovnih savremenih uvjeta tzv. normalnog standarda, veća je šansa da će se ženska omladina baviti tjelesnim vježbanjem.

4. ZAKLJUČAK

Istraživanje je provedeno sa svrhom da se utvrdi utjecaj socijalnog statusa na bavljenje kineziološkim aktivnostima. Podaci dobiveni upitnikom za procjenu socijalnog statusa i skalama za utvrđivanje intenziteta kineziološke aktivnosti obrađeni su faktorskom i regresionom analizom čiji rezultati pokazuju:

(1) da postoje relativno niske, premda statistički značajne relacije između socijalnog statusa i bavljenja kineziološkim aktivnostima,

(2) da najveći pozitivan utjecaj na bavljenje kineziološkim aktivnostima ima dimenzija nominirana kao društveno-politički status, te u izvjesnoj mjeri tzv. životni stil, politička orijentacija i bazični rezidencijalni status, dok negativan, iako statistički manji utjecaj, ima edukativni status majke i bazični ekonomski status.

Osim statističkih, ukazano je i na neke objektivne razloge tako dobivenih rezultata. Veće učešće žena u procesu vježbanja povezano je s položajem roditelja u društvu i na radnom mjestu, ali i karakterom utjecaja sredine na pojedince posebno u djetinjstvu, te sa političkom orijentacijom i višom ekonomskom razinom života, dok je edukativni status majke na marginama pozitivne socijalne moći, barem kada je riječ o ženskom spolu obuhvaćenog ovim istraživanjem.

Postavljeno je nekoliko hipoteza za tako dobivene rezultate, koje bi naknadno trebalo provjeriti tim prije što se razlikuju od nekih dosadašnjih istraživanja.

5. LITERATURA

1. Gredelj, M., Hošek, A., Momirović, K., Tarbuk, D. i Petrović, K.: Relacije između vrste kineziološke aktivnosti i školskog uspjeha učenika srednjih škola. *Kineziologija* 3 (1973), 2:103-114.
2. Hošek, A.: Utjecaj socioloških karakteristika na motoričke sposobnosti. *Kineziologija*, 9 (1979), 1-2:107-122.
3. Hošek, A.: Uloga socijalnog okruženja u sportskoj angažiranosti mladih. *Kineziologija*, 19 (1987), 2:97-101.
4. Hošek, A.: Latentna struktura socijalnog statusa žena. Fakultet za fizičku kulturu Zagreb, Institut za kineziologiju, Zagreb, 1987.
5. Knap, Ž.: Nekateri kvantitativni modeli za analizu socijalne mobilnosti in stratifikacije. *Antropos*, 2 (1971), 99-114.
6. Momirović, K. i Hošek, A.: Latentna struktura dimenzija socijalne stratifikacije. *CKS, Studije i analize*, 1975.
7. Petrović, K. i Gredelj, M.: Povezanost između indikatora položaja roditelja na nekim stratifikacijskim dimenzijama i angažiranosti njihovih sinova u sportskim organizacijama. *Kineziologija*, 4 (1974), 2:32-39.
8. Petrović, K. i Hošek, A.: Određivanje položaja sportske aktivnosti u strukturi manifestnih i latentnih dimenzija socijalne stratifikacije. Inštitut za kineziologiju Visoke škole za telesno kulturu, Ljubljana, 1974.
9. Petrović, K. i Hošek, A.: Položaj sporta u strukturi stratifikacijskih dimenzija. Ljubljana, 1974.
10. Petrović, K. i Momirović, K.: Model strukture kinezioloških skupin. *Telesna kultura*, 20, pp.42-45.
11. Petrović, K. i Hošek, A.: Prilozi za sociologiju sporta. *FFK*, Zagreb, 1986.
12. Saksida, S. i Petrović, K.: Teoretični model socijalne stratifikacije. *Teorija in praksa*, 9 (1972), 4:1407-1418.
13. Saksida, S. i Knap, Ž.: Pokus kvantifikacije matematičnega modela za analizo socialne stratifikacije. Inštitut za sociologiju in filozofiju, Ljubljana, 1970.
14. Saksida, S., Caserman, A. i Petrović, K.: Social stratification and mobility in Yugoslav society. In *some Yugoslav Papers, Presented to the 8th World Congress of I.S.A.*, Ljubljana - Toronto, 1974.
15. Štalec, J. i Momirović, K.: Ukupna količina valjane varijance kao osnov kriterija za određivanje broja značajnih glavnih komponenata. *Kineziologija*, (1971), 1, 77-82.

Mraković, Miloš; Metikoš, Dušan; Katić, Ratko

THE EFFECT OF THE CHARACTERISTIC TRAITS OF THE SOCIAL STATUS ON TAKING UP KINESIOLOGIC ACTIVITIES

Kineziologija, Zagreb 20 (1988), 1, S. 73-78, 5 Abb., 15 Lit.

Social status / Sports participation / Students / Women / Regression analysis

The investigation was performed in order to establish the effect of the social status on taking up kinesiological activities. The data obtained in the questionnaire for assessment of the social status and scales for establishing the intensity of kinesiological activity were processed by means of the factor and regression analysis. The results show:

(1) there are relatively low but statistically significant relations between the social status and taking up kinesiological activities.

(2) the greatest positive effect on taking up kinesiological activities is the dimension named as the socio-political status, to a certain extent also the so called life style, political orientation and the basic residential status. The negative effect, although statistically smaller is the educational status of the mother and the basic economic status.

Besides the statistical reasons there are some objective ones of the obtained results. A greater participation of women in sports is related with the status of the parents in society and at work, but also with the nature of influence of the social environment on the individual, particularly in childhood, as well as with the political orientation and a higher standard of living, while the educational status of the mother is on the margins of positive social power, at least in the case of women who participated in this investigation.

A few hypotheses have been postulated for these results that should be checked since they differ from some investigations carried out so far.

Милош Мракович; Душан Метикош
факультет физической культуры
Загребаского университета

Ратко Катич
Философский факультет в Задаре
Педагогическое отделение в Сплите

ВЛИЯНИЕ ХАРАКТЕРНЫХ ПРИЗНАКОВ СОЦИАЛЬНОГО СТАТУСА НА ЗАНЯТИЕ СПОРТОМ

Целью настоящего исследования является определение влияния социального статуса на занятие спортом. Данные, полученные при помощи вопросника о социальном статусе и при помощи шкалы, оценивающей степень занятия спортом, обработаны при помощи факторного и регрессионного анализов. Они показывают:

1) что существуют относительно низкие, хотя статистически достоверные, связи между социальным статусом и степенью занятия спортом;

2) что самое большое положительное влияние на занятие спортом оказывает общественно-политический статус, а также, в определенной степени, стиль жизни, политические взгляды и основные жилищные условия, в то время как образовательный статус матери и основной экономический статус оказывают отрицательное, хотя статистически не такое значительное, влияние.

В работе приводятся некоторые объективные причины взаимоотношения социального статуса и спорта. Более интенсивное занятие спортом у женщин связано с положением их родителей в обществе и на рабочем месте, на развитие испытуемой. Положительное влияние оказывают также политические взгляды испытуемого и высокий уровень жизни испытуемого. Но образовательный статус матери испытуемого, как фактор социальной возможности, имеет незначительное положительное влияние на степень занятия спортом, по крайней мере, если речь идет об испытуемых женского пола в настоящем исследовании.

Ставились несколько гипотез, объясняющих результаты этого исследования, но в то же время подчеркивается необходимость дальнейшей проверки результатов, так как они отличаются от результатов подобных исследований.